

N:o 31.

Ank. till Riksd. kansli den 9 maj 1905, kl. 3 e. m.

Andra Kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 9, i anledning af väckt motion rörande utjämning af kommunernas fattigvårdsbörd.

Vid 1904 års riksdag föreslogo herrar *M. Matsson*, *C. J. Berggren* och *G. M. Sandin* uti en inom Andra Kammaren väckt motion, att Riksdagen måtte besluta att ingå till Kungl. Maj:t med anhållan, att Kungl. Maj:t täcktes låta utreda, huru utgifterna till allmänna fattigvården i riket lämpligen må kunna mellan kommunerna utjämnas, samt därom för Riksdagen framlägga det förslag, som kunde af sådan utredning föranledas.

Fjärde tillfälliga utskottet, till hvilket denna motion blef för utredning öfverlämnad, redogjorde i sitt utlåtande däröfver för utvecklingen af fattigvårdslagstiftningen i vårt land, försåvidt den berörde hvilka samhörigheter — stad eller socken, härad, landskap, hela riket — som under olika tider ansetts pliktiga att bekosta eller bidra till de fattigas försörjning. Vidare omförmälde utskottet hvad den s. k. kommunal-skattekommittéen anført och föreslagit beträffande afhjälpan af de öfverklagade missförhållandena med afseende å de kommunala skattebördornas tyngd, hvarefter och sedan utskottet redogjort för utdebiteringen pr fyrk och bevillningskrona för kommunala ändamål under åren 1886—1900,

utskottet — som ansåg, att lösningen af den kommunala skattefrågan möjligen kunde i viss del ske därigenom att staten öfvertog all i kommunernas fattigvårdskostnader för närvarande ingående utgifter för sinnessjuka, sinnesslöa och på annat sätt abnorma fattiga eller ock därigenom att staten trädde hjälpande emellan i de fall, där den kommunala utdebiteringen vore särskildt hög — hemställde om bifall till den i ämnet väckta motionen.

Denna hemställan vann Andra Kammarens bifall, hvarefter Första Kammarens första tillfälliga utskott tillstyrkte denna kammare att biträda Andra Kammarens beslut. Första Kammarens utskott hade emellertid icke ansett sig kunna biträda de förslag rörande sättet för utjämningen, som Andra Kammaren ifrågasatt, utan förmenat, att densamma borde ske sålunda, att inom hvarje landstingsområde den eller de kommuner, som under ett år varit i jämförelse med öfriga kommuner inom hvarje område synnerligen hårdt betungade af fattigvårdskostnad, borde genom Kungl. Maj:ts befallningshafvande i länet ingå till landstinget med ansökning om bidrag, hvarefter landstinget skulle äga att pröfva och afgöra, om och i hvad mån på grund af sådan ansökning bidrag af landstinget borde beviljas. Första Kammaren afslog sitt utskotts hemställan i ärendet, hvilket afslag, att döma af de yttranden, som fälldes vid den inom kammaren i ämnet hållna öfverläggning, berodde därpå, att kammaren ej ansåg lämpligt att de bägge kamrarne beslöto en skrifvelse till Konungen med väsentligt olika motivering.

I motion inom Andra Kammaren n:o 88 hafva herrar Matsson, Sandin och Berggren gjort samma hemställan som i ofvan omförmälda, under fjolåret väckta motion.

Beträffande de skäl, som motionärerna för denna hemställan anfört, tillåter sig utskottet att hänvisa till motionen.

Innevarande års Riksdag har fattat trenne olika beslut, hvilka hvar för sig äro ägnade att i viss mån leda till utjämning af kommunernas fattigvårdsbördor.

Det första är om ändrad fördelning af brännvinsförsäljningsmedlen, hvilket beslut, i den mån detsamma vinner tillämpning, kommer att minska de kommunala bördorna i allmänhet å landsbygden.

Det andra, föranledt af herrar A. Hedins och C. Wallis' motion inom Andra Kammaren, n:o 223, innebar aflåtande af skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning, huruledes förbättringar, där så erfordras, må kunna åstadkommas i den enskilda och kommunala sinnessjukvården. Det utskottsutlåtande, som låg till grund för Andra Kammarens beslut härom och som åberopats af det Första Kammarens utskott, som vidare behandlat ärendet, innehöll bland annat ett så lydande uttalande: »Uppenbarligen måste det icke blott för fattigare kommuner, utan mången gång jämväl för enskilda personer vara i det närmaste omöjligt att vidtaga tillfredsställande åtgärder för beredande af den vård, som enligt gällande stadga bör vara tillförsäkrad hvarje sinnessjuk. I detta afseende synes ett reformerande af vår nu gällande fattigvårdslagstiftning önskligt och af behovet påkalladt, likasom ock torde kunna ifrågasättas, huruvida ej statens eller landstingets nuvarande förpliktelser i afseende å sinnessjukvården borde vidgas med skyldigheten att i vissa, särskildt ömmande fall träda ekonomiskt medlande emellan för att skaffa de enskildt vårdade sinnessjuka en så god sjukvård som möjligt, intill dess plats å någon offentlig vårdanstalt blefve den sjuke beredd.»

Slutligen och för det tredje har Riksdagen beslutat att aflåta skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om omarbetning i vissa delar af fattigvårdsförordningen, därvid särskildt skulle hemställas om föreskrifter i syfte »att den i 31 § 2 mom. förordningen angående fattigvården upptagna grundsats, enligt hvilken fattigvårdssamhälle kan påräkna ersättning af statsmedel för viss fattigvårdskostnad, må utsträckas att gälla obetingadt i fråga om fattigvårdskostnad, som fattigvårdssamhälle måst vidkännas för den eller de samhället i fattigvårdshänseende tillhörande personer, hvilka, enligt hvad i åberopade lagrum sägs, varit borta från samhället viss tid;» samt »att fattigvårdssamhälle berättigas till godtgörelse af staten för kostnader i anledning af fattigvård åt sinnesslöa personer och fallandesjuka och med dylika personer jämförliga.»

Frågan om utjämning af de kommunala fattigvårdsbördorna har sålunda sedan sistlidne års Riksdag kommit i en väsentligt förändrad ställning. Dels torde denna fråga i någon mån blifva löst genom Riksdagens beslut rörande fördelning af brännvinsförsäljningsmedlen, dels har genom två särskilda skrivelser samma fråga i flera viktiga delar blifvit hänskjuten till utredning af Kungl. Maj:t. Vid sådant förhållande torde det

för närvarande icke vara lämpligt att än ytterligare aflåta en skrifvelse i ämnet till Kungl. Maj:t, hvadan utskottet hemställer,

att herrar Matssons, Sandins och Berggrens ifrågavarande motion icke måtte till någon Andra Kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 maj 1905.

På utskottets vägnar:

GUSTAF W. ROOS.